

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling &
bijzonder kenmerk 'Communities of practice'

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck
voltijd

Hogeschool van Amsterdam

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling &
bijzonder kenmerk 'Communities of practice'

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck
voltijd

CROHO nr. 34572

Hobéon Certificering

Datum

5 september 2016

Auditpanel

De heer R.J.M. van der Hoorn MBA
Mevrouw prof.dr. T.P.M. Vliet Vlieland
De heer prof.dr. C. P. van der Schans
De heer prof.dr. P.R.J. Simons
De heer M. Wicherson

Secretaris

De heer drs. G. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
BIJLAGE I	Scoretabel	23
BIJLAGE II	Auditprogramma	25
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	27
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	29
BIJLAGE V	Bijzonder kenmerk 'Communities of practice'	31

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool van Amsterdam
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 5 november 2013
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B. Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck
registratienummer croho	34572
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	HBO
niveau opleiding	bachelor
graad en titel	<i>Oefentherapeut BSc.</i>
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	-
locatie	Amsterdam
variant	voltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	5 april 2016
contactpersonen opleiding	Mevrouw O. Wortman o.h.z.wortman@hva.nl Mevrouw W. de Vries-Kempes w.e.de.vries-kempes@hva.nl

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck**, voltijd¹

Bron: Kritische reflectie.

Peildatum: winter 2015/16.

instroom (aantal)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
▪ voltijd	34	46	80	84	97	91
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar ²	2009	2010	2011	2012	2013	2014
▪ voltijd	26,1%	23,5%	28,3%	27,5%	29,8%	22,7%
uit de hoofdfase ³				2008	2009	2010
▪ voltijd				12,5%	4,0%	9,1%
rendement na vijf jaar (percentage) ⁴				2007	2008	2009
▪ voltijd				86,7%	81,3%	80%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			27			
opleidingsniveau docenten (aantal) ⁵			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			11	13	3	
docent-student ratio ⁶						1:22
▪ voltijd						
contacturen (aantal) ⁷			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			13	12	4 (excl. 10 uur minor)	4 (excl. 5 uur thesis)

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck leidt studenten op tot paramedische professionals die zich in hun werkzaamheden vooral richten op het bevorderen van een gezonde beweeg-/leefstijl bij hun patiënten. De oefentherapeut is werkzaam in het hele veld van de gezondheidszorg en werkt samen met professionals uit de zorgketen. 'Oefentherapeut' is een wettelijk beschermde titel die na afronding van de opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck leidt tot een BIG-registratie in het Kwaliteitsregister Paramedici. De opleiding hanteert een onderwijsconcept waarbij de relatie onderwijs-praktijk-onderzoek centraal staat, hetgeen de opleiding vorm geeft door het opzetten van '*Communities of practice*'.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft een duidelijke visie en missie geformuleerd, die aansluiten op de eisen van het werkveld. De daarmee verband houdende eindkwalificaties zijn duidelijk beschreven, actueel en praktijkrelevant mede dankzij het feit dat zij in overleg met het relevante werkveld zijn opgesteld. Zij voldoen voorts aan de deskundigheidsbeschrijving zoals opgenomen in de wet BIG. De opleiding hanteert voor de opzet van de set eindkwalificaties de Canadese *CanMeds*-systematiek, waarmee zij aansluit bij een internationaal opleidingsmodel. Internationalisering is nog een punt van aandacht. De onderzoekscomponent is in de eindkwalificaties opgenomen en uit de beschrijving blijkt dat de oefentherapeut vooral wordt gezien als een *reflective professional* en praktijkonderzoeker. Gelet op de hierboven geschetste kenmerken beoordeelt het auditpanel standaard 1 als voldoende.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding beschikt over een curriculum met een duidelijk gestructureerde opbouw. De drie leerlijnen: Beroepsvraagstukken, *Body of Knowledge and Skills* en Professioneel leren, bevatten de voor de opleiding relevante studieonderdelen. Theorie en praktijk zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Al vroeg in de opleiding maakt de student kennis met het werkveld, culminerend in het derde en vierde studiejaar in een kern- en een afstudeerstage. In dit verband verdienen ook de *Communities of Practice* vermelding, waar studenten met docenten/onderzoekers en werkveld samenwerken en daarbij een voor het beroep relevante leeromgeving creëren. De opleiding laat de afgelopen jaren een gestage groei zien van de studentenaantallen, een belangrijk positief punt. De onderzoekscomponent is in het curriculum verwerkt. De internationale oriëntatie kwalificeert het auditpanel, in navolging van studenten, nog wel als mager. De voorzieningen zijn goed; de werkplekken van de docenten bevinden zich tussen leslokalen hetgeen de contacten tussen docenten en studenten duidelijk stimuleert. Als aandachtspunten gelden de roostering en informatievoorziening. De docenten zijn zowel wat de vakinhoud als wat kennis van de praktijk betreft competent. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als goed.

Standaard 3. Toetsing

De examencommissie is voldoende toegerust om de haar toebedeelde taken uit te voeren; zij opereert onafhankelijk van het management. Er is een faculteit-brede toetscommissie die adviseert/ondersteunt en waarin een lid van de examencommissie participeert. De toetssystematiek is inzichtelijk, de wijze waarop de opleiding toetsen opstelt, is adequaat. De toetsen representeren het bachelorniveau en laten een brede variëteit zien. Aandachtspunt voor de opleiding vormen de transparantie en de wijze van beoordelen van het afstudeerniveau: dit kan inzichtelijker en daarmee op een meer controleerbare wijze. De opleiding is op dit punt een verbetertraject gestart. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als voldoende.

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding hanteert een duidelijk vormgegeven systematiek rond het afstuderen, waarbij zij zowel de praktijk als de theorie toetst. Het auditpanel beoordeelt de door hem bestudeerde eindwerken als zijnde eindwerken op hbo-bachelorniveau, en daarmee als voldoende. Het werkveld is tevreden over de bekwaamheid en het niveau van de afgestudeerden. Het auditpanel beoordeelt standaard 4 als voldoende.

Algemene conclusie:

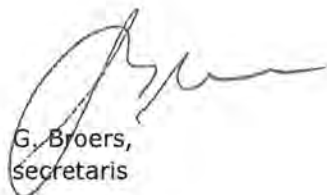
De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck van de Hogeschool van Amsterdam is een hbo-opleiding op bachelorniveau. Studenten bereiken de eindkwalificaties getuige de kwaliteit en het niveau van hun afstudeerproducten. Het curriculum is beroepsrelevant, evenals de gebruikte literatuur en het door de opleiding ingezette team docenten. De opleiding beschikt over een examencommissie die op effectieve wijze toeziet op de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau. Gelet op zijn bevindingen tijdens de audit, beoordeelt het auditpanel de voltijdopleiding Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck van de Hogeschool van Amsterdam als voldoende.

Bijzonder kenmerk

De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck heeft door het concept van de '*Communities of practice*' een bijzondere en zich ontwikkelende praktijk-leeromgeving gecreëerd waarbinnen zowel opleiding, werkveld én theorie en praktijk elkaar ontmoeten en die als katalysator dient voor de verdere ontwikkeling van het vakgebied. Studenten krijgen de gelegenheid om binnen een *community* deel te nemen aan onderzoek, interdisciplinair samen te werken en zich te bekwaamen in het beroep. Docenten krijgen binnen de *community* de gelegenheid zich te professionaliseren op het terrein van kennis en beroepsvaardigheden. De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck van de Hogeschool van Amsterdam komt, op basis van de criteria voor een bijzonder kenmerk, wat het auditpanel betreft in aanmerking voor de toekenning van het bijzonder kenmerk '*Communities of practice*'.

Den Haag, 5 september 2016

R.J.M. van der Hoorn,
voorzitter

G. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck maakt binnen de Hogeschool van Amsterdam deel uit van de faculteit Gezondheidszorg. Deze faculteit is onderdeel van de *Amsterdam School of Health Professions*, een samenwerkingsverband tussen de hogeschool, de Universiteit van Amsterdam en het Academisch Medisch Centrum. Deze instellingen bundelen binnen de *School* hun expertise op het terrein van paramedisch onderwijs, verpleegkunde, onderzoek en de beroepspraktijk. Dit laatste krijgt onder andere vorm binnen de kaders van een gezamenlijke polikliniek: *Polyfysiek*.

De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck heeft een eigen lectoraat dat samenwerkt met andere lectoraten van de faculteit en het kenniscentrum *Amsterdam Centre for Innovative Health Practice*. Het hoofd van de opleiding is zowel lector als opleidingsmanager en draagt er vanuit het principe *professional in the lead* zorg voor, dat onderwijs en onderzoek met elkaar verbonden zijn.

De huidige vierjarige opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck is in het najaar van 2003 voortgekomen uit een driejarige voorganger. Was er ten tijde van de vorige audit in 2010 nog sprake van een 'kleinschalige opleiding', thans studeren enkele honderden studenten aan de opleiding en is de omvang van het docententeam meegegroeid.

Vorige accreditatie

De opleiding is in november 2011 geaccrediteerd door de NVAO. Op een beperkt aantal punten plaatste het toenmalige auditpanel kanttekeningen. Zo vormden de hoge werkdruk en de verwachte uitstroom van pensioengerechtigde docenten een aandachtspunt. De opleiding was hierop 'alert', zo bewaakte zij de taakbelasting van docenten en had zij een 'duidelijke visie op de aanvulling van het docentencorps'. Sedert de laatste audit heeft de opleiding een aantal nieuwe docenten geworven.

De omvang van het aantal instromende studenten was eveneens een aandachtspunt. Ook op dit punt heeft de opleiding een inspanning geleverd door versterkt in te zetten op de vergroting van het aantal studenten. Tot en met het cohort 2014 is er sprake van een stijgende lijn in het aantal propedeuse studenten. Zo is het aantal studenten in de periode 2008-2014 bijna verviervoudigd van 41 (2008) naar 151 (2015). Tenslotte was er, zo gaf de NVAO aan in haar besluit, 'ruimte voor verbetering voor wat betreft de methodologische verantwoording'. Onderwijs en (toegepast) onderzoek zijn verder geïntegreerd. De opleiding heeft de onderzoekscomponent zwaarder aangezet in het curriculum.

Ambitie

De opleiding heeft voor de (nabije) toekomst een aantal ambities geformuleerd, waaronder de doorontwikkeling van een toekomstbestendige visie op de zorg in overleg met andere opleidingen binnen de faculteit Gezondheidszorg. Ook wil zij meer aandacht besteden aan *blended learning* (een combinatie van *online* leren en contactonderwijs) om zo beter te kunnen omgaan met schaarse tijd, middelen en professionals. Verder wil zij investeren in zowel de didactische, onderzoeksmatige als oefentherapeutische professionalisering van docenten en daarbij het werkveld betrekken. De stijgende lijn in het aantal studenten heeft de opleiding ertoe aangezet, om te blijven investeren in de onderlinge professionele communicatie en het volgen van een volledige pdca-cyclus op het terrein van kwaliteitszorg, daarbij de evaluatieresultaten te analyseren en deze terug te koppelen naar betrokken partijen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Visie en missie van de opleiding

De opleiding neemt een 'holistische visie op gezondheid en beweeggedrag' als uitgangspunt, waarbij zij motivatie/emotie, cognitie, motoriek en de omgeving van de patiënt/cliënt inzet bij de bevordering van gezond bewegen. Voor deze opleiding geldt verder dat een specifiek aspect van de onderwijsvisie gevormd wordt door de 'hechte *learning community*' van docenten en studenten, aangevuld met '*Communities of Practice*' met het werkveld (zie hierna en onder het 'Bijzonder kenmerk' dat als bijlage V bij dit rapport is gevoegd).

In haar missie stelt de opleiding dat zij 'door professionele educatie excellente gezondheidszorgprofessionals opleidt naar internationale maatstaven, met een focus op complexe zorg en op basis van *evidence based practice*'. De opleiding zou naar de mening van het auditpanel haar profilering ten opzichte van de Utrechtse opleiding Oefentherapie en ten opzichte van het vakgebied fysiotherapie en andere professionals die zich richten op het menselijk bewegen, duidelijker moeten communiceren. Het verschil tussen paramedische opleidingen waarbij bewegen/bewegingsstoornissen centraal staan, treden dan duidelijker naar voren.

Eindkwalificaties

De hbo-opleidingen Oefentherapie hebben in 2015 een landelijk 'Beroepsprofiel Oefentherapeut' opgesteld waarin zij de eindkwalificaties beschrijven waarover afgestudeerden dienen te beschikken. Daarbij is tevens gebruik gemaakt van de *Body of Knowledge and Skills* (BoKS) Oefentherapie zoals deze in 2013 is opgesteld door de curriculumcommissie van de opleiding én van de BoKS van de paramedicus zoals opgenomen in het Kwaliteitsregister Paramedici uit 2013. Het auditpanel stelt vast dat de BoKS gedetailleerd is uitgewerkt (Bijvoorbeeld: BoKS Bovenste extremiteit, BoKS Lage rug, BoKS Geriatrie, BoKS Orthopedische aandoeningen, etc.) en aansluit op de eisen vanuit het werkveld. De eindkwalificaties voldoen aan de deskundigheidsbeschrijving van de wet BIG. Ter illustratie geven wij het volgende voorbeeld voor de competentie 'Kennis en Wetenschap': 'De oefentherapeut draagt systematisch bij aan kwalitatieve verbetering en vernieuwing van de zorgverlening door het ontwikkelen, toepassen en verspreiden van recente (wetenschappelijke) kennis'. Vervolgens somt de opleiding een aantal concrete indicatoren op die het voor de opleiding mogelijk maken bij studenten na te gaan of zij de competentie beheersen. Een voorbeeld van een indicator luidt: 'De oefentherapeut levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het eigen vakgebied en de gezondheidszorg door o.a.: deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek binnen de oefentherapie en onderzoeksvragen te formuleren'.

De opleiding heeft het beroepsprofiel naar een eigen opleidingscompetentieprofiel vertaald. Dit profiel onderscheidt zeven competentiegebieden aan de hand van de beroepsrollen die geordend zijn op basis van de *CanMeds*-systematiek (ontwikkeld door het Canadese *Royal College of Physicians and Surgeons*). De aansluiting bij een internationaal opleidingsmodel is daarmee geborgd.

Deze beroepsrollen beschrijven de oefentherapeut als zorgverlener en behandelaar, communicator, samenwerkingspartner, reflectieve professional en praktijkonderzoeker, gezondheidsbevorderaar, organisator, professional en kwaliteitsbevorderaar.

Het auditpanel stelt vast dat het 'Beroepsprofiel Oefentherapeut' zoals gepubliceerd door de Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck op een duidelijke wijze het vakgebied en het professioneel handelen beschrijft. De hbo-oriëntatie en het bachelorniveau zijn herkenbaar in dit profiel opgenomen en waarbij de opleiding de verschillende eindkwalificaties heeft gekoppeld aan de *CanMeds*-systematiek. Zo is er in het profiel, naast een beschrijving en positionering van het vakgebied, uitgebreid aandacht voor (1) het methodisch oefentherapeutisch handelen, (2) het beroepsbeeld naar specifieke deskundigheden (ouderen, chronisch zieken en chronische pijn) en (3) kwaliteitszorg (verantwoordelijkheden van de beroepsbeoefenaar, de grenzen van het beroep, borging van de kwaliteit van oefentherapie, richtlijnen en standaarden en meten, toetsen en verbeteren).

Internationalisering

Het opleidingsprofiel is voorgelegd aan de externe opleidingsadviesraad en in internationaal verband aan het *Coehre*, een Europese netwerkorganisatie voor hogescholen in de gezondheidszorg en revalidatie. Tevens was er tot voor kort sprake van contacten met de hogeschool van Oslo en Akershus, in het bijzonder met het *Institutt for fysioterapi* hierbinnen dat een driejarig bachelorprogramma verzorgt op het terrein van Fysiotherapie-Mensendieck met een omvang van 180 EC. Deze contacten blijken, met name vanaf de Noorse kant, beperkt te zijn.

Het beroepsprofiel is opgebouwd volgens de *CanMeds*-systematiek (zie hierboven) dat daarbij het raamwerk biedt. Verder, zo blijkt uit de bestudering van het beroepsprofiel, is gebruik gemaakt van Engelstalige publicaties. Hoewel het opleidingscompetentieprofiel er niet expliciet naar verwijst, blijkt uit de uitwerking van de competenties in 'indicatoren', dat de oefentherapeut geacht wordt zich ook op de hoogte te stellen van internationale ontwikkelingen in het vakgebied en aanpalende professies.

Internationaal zijn er veel benamingen voor beroepsbeoefenaren met vak- en beroepsinhoudelijke verwantschap; sinds 2012 zoekt de opleiding aansluiting bij beroepsbeoefenaren en opleidingen die deze verwantschap vertonen. Terecht merkt de opleiding op, dat in internationaal perspectief vakgebieden als oefentherapie, bewegingsagogie en psychomotorische therapie gezien kunnen worden als een vorm van *physical therapy*.

Internationale ontwikkelingen, met name in Australië en Scandinavische landen, zijn voor het vak van belang en waarvan de oefentherapeut kennis moet nemen. Zo moet deze beroepsbeoefenaar internationale wetenschappelijke literatuur op zijn of haar vakgebied en aanpalende terreinen waaronder fysiotherapie, bewegingswetenschappen, toegepaste psychologie en revalidatie, kritisch kunnen lezen en interpreteren om vervolgens een inschatting te maken van de relevantie ervan voor de eigen beroepspraktijk. Ook moet de oefentherapeut een bijdrage leveren aan kenniscirculatie van nieuwe (zelf verworven) inzichten, ook in internationaal verband, waaronder het uitwisselen van kennis met zorgprofessionals in binnen- en buitenland. Het aspect internationalisering komt ook naar voren bij de behandeling van patiënten die steeds vaker een andere (culturele, talige) achtergrond hebben en waar de oefentherapeut op gepaste wijze mee om moet gaan. Samen met de opleiding Oefentherapie-Cesar van de Hogeschool Utrecht, draagt de opleiding bij aan een internationale profilering van het beroep door onder andere een keer per twee jaar een congres te organiseren. Het auditpanel wijst erop dat de oefentherapie opleidingen in Utrecht en Amsterdam hard moeten werken om het vakgebied verder internationaal 'op de kaart' te zetten.

Onderzoek

De onderzoekscomponent komt terug in de eindkwalificatie 'Kennis en wetenschap: de oefentherapeut als *reflective professional* en praktijkonderzoeker'. Het vakgebied laat daarbij een duidelijke verbinding zien met gedragswetenschappen, bewegingswetenschappen en gezondheidswetenschappen.

Validering werkveld

De opleiding heeft haar relevante werkveld betrokken bij het opstellen en valideren van de eindkwalificaties. Zo heeft zij het opleidingscompetentieprofiel voorgelegd aan de externe opleidingsadviesraad die dit vervolgens heeft goedgekeurd. Deze adviesraad bestaat uit representanten uit het oefentherapeutisch werkveld. Om zorg te dragen voor een regelmatige aanpassing van de eindkwalificaties, heeft de opleiding het initiatief genomen een *Community of practice* te vormen waar vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld elkaar ontmoeten en nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied uitwisselen. Tot deze *community* behoren onder andere gezondheidszorgorganisaties, welzijnsorganisaties, bedrijven maar ook andere onderwijsorganisaties waaronder het Regionaal Opleidingscentrum in de regio Amsterdam. Een goed initiatief volgens het auditpanel dat wij hierna verder uitwerken in een aparte bijlage: Bijzonder kenmerk '*Communities of practice*'.

Weging en Oordeel

Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als voldoende, gelet op het feit dat de opleiding een set eindkwalificaties hanteert die in overleg met het voor haar relevante werkveld zijn vastgesteld en daarbij gebruikmakend van de *CanMeds* systematiek. Het aspect onderzoek komt terug in de systematiek en inhoud van de eindkwalificaties, het aspect internationalisering verdient in de set eindkwalificaties nog aandacht.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Structuur curriculum

Het curriculum van de opleiding is onderverdeeld in drie fasen: basisfase, kernfase en afstudeerfase. Hierbij is sprake van een opklimmende moeilijkheidsgraad: van eenvoudig naar complex, van begeleid naar zelfstandig en van kennisverwerving naar kennistoepassing. Deze toenemende complexiteit blijkt duidelijk uit de vakinhoudelijke en didactische opbouw van het curriculum.

De opleiding besteedt veel aandacht aan een leeromgeving waar studenten, docenten, het werkveld en onderzoekers samenkomen. De presentaties van de posters tijdens de auditdag vormden hiervan een mooie illustratie. Bestudering van het vierjarig curriculum van de opleiding laat verder zien dat er sprake is van een wisselwerking, door de jaren heen, tussen theorie en praktijk. Al vanaf het eerste semester in het eerste studiejaar is er behalve voor de kennisbasis ook ruim aandacht voor beroepsvraagstukken en professioneel leren, inclusief een stagedag. In het tweede semester loopt de student stage, gevolgd door een basisstage en een kernstage in respectievelijk het tweede en derde studiejaar.

De afwisseling van theorie en praktijk keert ook terug in de thema's die de opleiding onderscheidt per studiejaar per blok. Het eerste studiejaar staat in het teken van het leveren van de bijdrage als beroepsbeoefenaar aan een gezonde leefstijl en gezond (beweeg)gedrag van de patiënt. In vier blokken besteedt de opleiding dan aandacht aan de preventie van nek- en schouderklachten, (lage) rugklachten, overgewicht en aan een gezonde leefstijl. In het vierde blok is er ruim aandacht voor 'het leveren van een bijdrage aan 'zorg en vitaliteit' door de oefentherapeut. Ieder thema koppelt de student aan een concrete toepassing uit de beroepspraktijk. Zo past hij of zij de preventie van nek- en schouderklachten toe op het werken achter een beeldscherm. In het tweede jaar richt de aandacht van de opleiding zich op het thema: 'specifieke interventies' die een bijdrage levert aan gezond leven met daarbij een focus op bewegen. In vier blokken staan de (door)ontwikkeling van meetinstrumenten, een 'zorgpad', een groepsinterventie en behandelrichtlijnen/zorgprotocollen centraal. In het derde studiejaar vindt vakinhoudelijke verdieping plaats en volgt de student een minor om zich vervolgens in het vierde studiejaar te ontwikkelen tot de zorgprofessional: een oefentherapeut op het niveau van een *bachelor of science*. Thema's in het afsluitende, vierde, studiejaar zijn onder andere: professionalisering door intervisie, internationalisering, innovaties en multidisciplinair samenwerken binnen de zorgketen.

Samenhang en leerlijnen

De opleiding onderscheidt drie hoofdlerlijnen: Beroepsvraagstukken, BoKS en Professioneel leren. Iedere leerlijn is gericht op het beroepsmatig handelen van de student waarbij hij telkens de koppeling maakt tussen theorie en praktijk. In de woorden van de opleiding: door het aanbieden van actuele en relevante praktijksituaties komen kennis, vaardigheden en beroepshouding in een leerlijn samen.

Binnen de leerlijn Beroepsvraagstukken maakt de student kennis met alle rollen van de oefentherapeut. De opleiding biedt de student op de praktijk gerichte opdrachten aan die hem de gelegenheid bieden zijn vakinhoudelijke kennis en vaardigheden te vergroten, hem leert om onderzoek uit te voeren (zie hierna), projectmatig te werken, samen te werken en een professionele beroepshouding te ontwikkelen.

Binnen de leerlijn BoKS besteedt de opleiding aandacht aan: bewegen, begeleiden, kinesiologie, medische basiskennis en klinisch redeneren. De vakken binnen deze leerlijn zijn nauw verweven: wat de student in het ene vak leert, wordt in een volgend vak als bekend verondersteld en dient als basis voor verdere kennisverdieping. BoKS colleges en trainingen sluiten zoveel mogelijk aan bij vraagstukken uit het beroep. Zo gaat het beroepsvraagstuk in het eerste blok van de propedeuse over klachten die kunnen optreden bij beeldschermwerk. Vervolgens krijgt de student in de leerlijn BoKS colleges en trainingen op het terrein van het behandelen van arm-, schouder- en nekklachten. Een aandachtspunt waar de opleiding in dit verband op wijst, is dat verschillende stage-aanbieders van mening zijn dat niet alle studenten de ambachtelijke kant van het vak voldoende beheersen. Door middel van een *Skills-Lab* biedt de opleiding haar studenten thans ruim gelegenheid om vaardigheden te oefenen. Binnen de leerlijn Professioneel leren, leert de student zich te gedragen als een professioneel beroepsbeoefenaar, adequaat te communiceren met cliënten, wat er nodig is zich blijvend verder te ontwikkelen als professional en leert deze om de verworven vaardigheden toe te passen in de praktijk (in dit geval: binnen de kaders van de stages).

Didactische concept en gebruikte literatuur

De opleiding gaat uit van competentiegericht onderwijs. Centraal daarbij staan activerend leren en leren door ervaring. Docenten en studenten werken nauw samen daar waar het vakinhoudelijke thema's betreft en hanteert zij specifieke didactische werkvormen waaronder posterpresentaties. Als werkvormen maakt de opleiding gebruik van practica, werkcolleges, hoorcolleges en zelfstudie.

Vanaf de start van de opleiding positioneert de opleiding haar studenten als junior-oefentherapeut die, naarmate zij in de opleiding vorderen, steeds zelfstandiger opereren. De eerder genoemde *Communities of practice* verdienen in dit kader nadrukkelijk vermelding, omdat ook zij deel uitmaken van het didactisch concept van de opleiding, waarbij studenten, docenten/onderzoekers en werkveld samenwerken en daarbij een beroepsrelevante leeromgeving creëren.

In de eerste twee studie jaren verwerft de student de basiskennis en krijgt hij of zij de gelegenheid zich verder te verdiepen in het vakgebied. Daarbij zet de opleiding een overzichtelijk vormgegeven curriculum in, waar studenten door het volgen van hoorcolleges en practica kennis van en inzicht in het vakgebied verwerven. De opleiding kent verschillende practica: Bewegen, Begeleiden en *Skills*. Tijdens klassikale practica staat het menselijk lichaam centraal evenals het bewegingsapparaat en de reactie van het bewegingsapparaat op belasting. Daarnaast leert de student om de patiënt te ondersteunen bij zijn dagelijkse activiteiten. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding theorie en praktijk zoveel mogelijk geïntegreerd aanbiedt: de praktijkcomponent is daarbij nooit ver weg als zij theorie behandelt en, omgekeerd, de theoretische component komt altijd ter sprake in een praktijksituatie. Het didactisch concept is passend voor een paramedische opleiding. In dit verband mag de introductie van *blended learning* niet onvermeld blijven, een werkvorm waarbij docenten *online* demonstraties geven van therapeutische technieken en die studenten leerwegonafhankelijk kunnen raadplegen.

Studenten voelen zich betrokken, hetgeen de opleiding verder stimuleert door studenten van verschillende cohorten te laten samenwerken. In het laatste studiejaar zijn studenten elkaars collega en werken zij samen tijdens stages (zie hierna) en werken zij in duo's aan een thesis. Docenten zien daarbij hun rol veranderen van vakinhoudelijk deskundige naar die van begeleider.

De door de opleiding voorgeschreven literatuur is op bachelor-niveau en sluit aan bij de inhoud van het vakgebied. De opleiding somt in het opleidingscompetentieprofiel per competentie de relevante literatuur op. Het betreft publicaties op het terrein van de anatomie van het bewegingsapparaat, behandeltechnieken, gespreksvoering en psychologie/gedragsverandering. Meer anderstalige literatuur is nodig volgens het auditpanel, mede gelet op internationale ontwikkelingen op het vakgebied zelf en aanpalende beroepen waar de aanstaande beroepsbeoefenaar kennis van moet nemen.

Ontwikkeling beroepsvaardigheden, stages

Een aanzienlijk deel van de opleiding volgt de student in de praktijk. Met name binnen de leerlijn Beroepsvraagstukken met daarin opgenomen gesimuleerde en 'echte' projectopdrachten, is sprake van een integratie van *evidence based* kennis en vaardigheden, zowel methodisch als procesmatig werken en leert de student om de verschillende rollen van de oefentherapeut in te vullen. Het auditpanel stelt vast dat de student voldoende gelegenheid krijgt om kennis te maken met de beroepspraktijk.

In de propedeuse volgt de student twee oriënterende stages: in het eerste semester één dag en in het tweede semester een stage van twee weken bij een zorginstelling in de regio. Een goed initiatief van de opleiding is de organisatie door derde- en vierdejaars studenten van de oriënterende stage van eerstejaars studenten waarbij eerstgenoemden de propedeusestudenten ontvangen op hun eigen stageadres. In het tweede studiejaar loopt de student gedurende een semester één dag per week stage, in het derde studiejaar gevolgd door een uitgebreide 'kernstage' van twintig weken. Afsluitend volgt de student in zijn jaar van afstuderen een afstudeerstage. De opleiding werkt thans al met stagebegeleiders die over het gewenste niveau beschikken en ingeschreven zijn in het kwaliteitsregister. Zij verhoogt de eisen die zij stelt aan *alle* externe stagebegeleiders; het tijdpad waarbinnen dit gebeurt en het streefniveau zijn nog niet exact vastgelegd.

Door de groei van de opleiding vormen de omvang en kwaliteit van de stageplaatsen én de begeleiding een belangrijk aandachtspunt. Studenten zijn tevreden over de inhoud van de stages; over de aansluiting tussen opleiding en stage oordelen zij minder positief. Dit is een aandachtspunt voor de opleiding.

Een goed initiatief van de opleiding is om samen met het AMC de beroepspraktijk dicht bij de opleiding te brengen door een polikliniek op te zetten onder de naam *Polifysiek*. Hierbinnen voeren HvA en AMC onderzoek uit en waarbinnen studenten kunnen participeren. De opleiding kan studenten meer aanmoedigen hieraan deel te nemen; niet alle studenten zijn bekend met de mogelijkheden die deze voorziening biedt. Studenten die er wél bekend mee zijn, kunnen binnen *Polifysiek* onderzoek uitvoeren voor hun bachelor thesis.

Onderzoeksvaardigheden

Vitaliteit is één van de speerpunten van de hogeschool waarbij de focus ligt op het leveren van een bijdrage aan een stad waar de bewoners gezond leven (*Urban vitality*). De ambitie van de opleiding is, om hier blijvend een bijdrage aan te leveren en daarbij aansluiting te zoeken bij actuele zorgvraagstukken. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding de schakel tussen onderwijs en onderzoek nog beter kan benutten dan thans het geval is. Positief in dit verband is, dat de opleiding de onderzoekscomponent van de opleiding versterkt door in samenwerking met de faculteit Bewegingswetenschappen van de VU een Engelstalige minor te starten op het terrein van *Human movement sciences: sport exercise and health*.

De opleiding heeft nauwe banden met onderzoeksinstituten waaronder de UvA en het AMC. Samen vormen zij de *Amsterdam School of Health Profession*, een samenwerkingsverband op het terrein van onderzoek en onderwijs die ten dienste staat van de patiënt. Om de onderzoekscomponent en het onderwijs met elkaar te verbinden, kiest de opleiding er voor om de lector tevens te benoemen tot opleidingsmanager.

Het lectoraat 'Dagelijks bewegen' van de opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck werkt verder samen in het kenniscentrum *Amsterdam Centre for Innovative Health Practice* met andere lectoren van de faculteit Gezondheid van de HvA waar Oefentherapie deel van uitmaakt. Dit kenniscentrum onderscheidt twee onderzoekslijnen: *Complex care* en de eerder genoemde *Urban vitality*. Een aantal studenten participeert in de onderzoekslijn *Urban vitality*. Het auditpanel is van oordeel dat meer studenten aan één van beide onderzoekslijnen kunnen participeren.

De onderzoekscomponent, in het bijzonder het methodisch handelen en klinisch redeneren, keren terug in de drie leerlijnen. De student maakt kennis met *evidence based practice* in de propedeusefase binnen de leerlijnen Beroepsvraagstukken en BoKS. Hiermee sluit de opleiding aan bij hetgeen de lector/opleidingsmanager omschrijft als de praktijk van *evidence based handelen*, die de integratie van kennis van de paramedicus impliceert én de wensen en voorkeuren van de te behandelen patiënt met *evidence based* bewijsmateriaal.

Het auditpanel stelt vast dat de onderzoekscomponent in het curriculum is opgenomen, conform het vierde competentiegebied: Kennis en Wetenschap. Studenten krijgen de gelegenheid om onderzoekservaring te verwerven en te leren samen te werken in multidisciplinaire teams. Al tijdens de propedeuse maakt de student kennis met praktijkonderzoek en leert hij zich te oriënteren op een probleem/vraagstuk uit de beroepspraktijk. Tegen het einde van de propedeuse integreert de student zijn onderzoekskennis en onderzoeksvaardigheden door zelfstandig meetinstrumenten in zetten bij patiënten en daarbij hun beweeggedrag te meten. In de daarop volgende jaren maakt de student kennis met de verschillende fasen in een onderzoek en leert hij om te gaan met verschillende onderzoeksdesigns. De werkplaats *Polifysiek* biedt studenten de gelegenheid de directe verbinding te leggen tussen onderwijs, onderzoek en de praktijk. De lector wijst er op dat deze werkplaats nu vooral een rol speelt bij klinische lessen en een grotere rol moet gaan spelen in het onderwijs met een grotere betrokkenheid van docenten en studenten bij patiëntenzorg en onderzoek.

Internationalisering

De opleiding neemt *internationalisation at home* als uitgangspunt bij het vormgeven van internationalisering. Een doel van internationalisatie is het vergroten van diversiteit en gevoel van en voor multiculturaliteit. Dit element is altijd een onderdeel binnen de *Communities of Practice*. Daarbij worden eigen normen en waarden naast die van een andere cultuur gezet en besproken docenten en studenten de implicaties hiervan voor het handelen van de oefentherapeut. In het derde studiejaar heeft de opleiding het studieonderdeel *Internationalisation & Innovation* in het curriculum. Binnen dit studieonderdeel staan het op ondernemende wijze kunnen omgaan met actuele ontwikkelingen en een internationale oriëntatie centraal. Studenten leren binnen de kaders van projectgroepen om in te spelen op actuele ontwikkelingen in binnen- en buitenland. Zij ontwikkelen een plan dat relevant en actueel is, gelet op de nationale en internationale praktijk, schrijven een paper en presenteren hun bevindingen.

Studenten beoordelen de internationale oriëntatie van de opleiding als laag. Een aandachtspunt voor de opleiding om hierin te investeren. De opleiding wijst erop dat dit één van de speerpunten is voor de komende jaren.

Vooropleiding en instroom

Verreweg de meeste oefentherapie-studenten zijn afkomstig van de havo. Daarnaast is er een beperkte instroom vanuit andere onderwijsvormen. In ieder geval, en daar wijst de opleiding potentiële studenten op, is het 'behulpzaam' als ze biologie in het pakket van de vooropleiding hebben. Het auditpanel is tevreden over de toegenomen belangstelling voor de opleiding, blijkend uit de sterk gestegen instroom vanaf het cohort 2011 (thans rond de 150 instromende studenten).

Binnen de kaders van de studiekeuzecheck werken aspirant studenten aan een opdracht en volgen zij een studiedag, hetgeen leidt tot een 'ontwikkelingsgericht', niet bindend studieadvies.

De uitval na één jaar studie lag een aantal jaren rond de 26 procent. Voor het cohort 2014 nam dit percentage toe tot 35 procent, vooral door de toename van het aantal studenten dat een negatief bindend studieadvies kreeg. De opleiding hanteert een norm van 50 EC voor een bindend studieadvies in het eerste studiejaar. Na een negatief studieadvies kunnen studenten zich niet opnieuw inschrijven.

De opleiding wil het aantal vwo'ers verhogen door hen een doorstroomminor aan te bieden: 'Vorbereiding master *Human Movement Sciences: Sport, Exercise and Health*'. Dit kalenderjaar starten tien studenten deze minor om *direct* na het afronden van de opleiding te starten met één van de zeven hierbij betrokken masters van de faculteit Bewegingswetenschappen van de VU. Voor goede vwo-studenten is dit een interessante studieroute: het voorkomt studieovertraging door het verplicht volgen van een schakeljaar na de opleiding ter voorbereiding op de master.

Verder biedt de opleiding aan studenten die de driejarige opleiding Oefentherapie tot 2003 volgden en die als oefentherapeut werkzaam zijn, de mogelijkheid om via een maatwerkprogramma het vierde studiejaar in te stromen op basis van een zorgvuldig uitgevoerde EVC-procedure. De opleiding hanteert hierbij naast procedures ook duidelijke criteria om er zo voor te zorgen dat deze groep instromers binnen de reguliere opleidingsduur het bachelorniveau bereikt.

Docenten

De opleiding heeft 27 docenten waarvan de helft beschikt over een afgeronde masteropleiding op een voor de opleiding relevant terrein binnen de gezondheidszorg en de geneeskunde. Drie docenten zijn gepromoveerd, vijf docenten volgen een wo-master, vier docenten volgen een traject dat moet leiden naar een promotie. De docent-studentratio bedraagt 1:22.

Ongeveer de helft van de docenten is werkzaam in het werkveld en is geregistreerd in het Kwaliteitsregister Paramedici. Docenten die niet in de praktijk werkzaam zijn, volgen een docentstage om zo hun kennis van de praktijk actueel te houden. Het docententeam is goed toegerust om de opleiding te verzorgen; er is verder sprake van voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor en ontwikkelingspotentieel bij docenten, zo stelt het auditpanel vast. Dit kalenderjaar beschikken alle docenten over een basis-didactische bekwaamheid waarbinnen een 'basiskwalificatie examinering' is opgenomen. Het lectoraat biedt docenten van de opleiding de gelegenheid om mee te werken aan opleidingsrelevant onderzoek. Er is sprake van groei in het aantal docenten betrokken bij onderzoeksprojecten en het lectoraat. Op dit punt heeft de opleiding duidelijk haar ambitie uitgesproken.

Een aandachtspunt vormt de werkdruk, die de docenten nog onverminderd ervaren. De opleiding wijst erop dat het een spanningsveld blijft om kennis binnen de organisatie te delen en geeft aan dat dit vraagt om nieuwe samenwerkingsvaardigheden, onder andere bij digitale vaardigheden. Er is een handleiding voor docenten ontwikkeld, om zo docenten organisatorische en (vak)inhoudelijke handvatten te geven.

Begeleiding

Iedere student heeft een studieloopbaanbegeleider die studenten individueel of in groepsverband ondersteuning biedt. In de regel is dit een vakdocent die het vak, de praktijk en de student kent. Tijdens lessen die zijn gericht op studieloopbaanbegeleiding leert de student te reflecteren op zijn eigen handelen als toekomstig beroepsbeoefenaar en krijgt hij of zij hulp bij het bepalen van zijn studieroute.

Verder besteedt de opleiding aandacht aan het digitale portfolio dat de student bijhoudt gedurende zijn opleiding. Hierin neemt de student zijn of haar persoonlijk opleidingsplan op alsmede praktijkopdrachten, stageverslagen en video-opnamen van oefensituaties.

Studenten ontvangen van docenten en medestudenten *feedback* op zowel hun kennis als beroepsvaardigheden. Het commentaar bespreken zij met hun begeleidende docent en verwerken het in hun persoonlijke ontwikkelingsplan en portfolio. De begeleidende docent voert gedurende een studiejaar meerdere gesprekken met studenten, al dan niet in een formele setting. De studieloopbaanbegeleiding vindt veelal, maar niet uitsluitend, plaats binnen de kaders van de leerlijn professioneel leren. Om te reflecteren op de eigen ontwikkeling, kent de opleiding in de laatste studiefase intervisie- en supervisiebijeenkomsten. Deze bijeenkomsten kan de student na zijn afstuderen blijven volgen binnen de beroepsvereniging voor oefentherapeuten. Studenten geven aan tevreden te zijn over de begeleiding en de begeleidingsmogelijkheden die de opleiding biedt.

Door de omvangrijke praktijkcomponent is de begeleiding van de student op de verschillende stageplekken een belangrijk punt van aandacht voor de opleiding. De kwaliteit hiervan moet op orde blijven. Werkveldbegeleiders hanteren identieke criteria die begeleiders vanuit de opleiding hanteren bij de beoordeling van studenten, bijvoorbeeld bij een *performance assessment*. De opleiding investeert in de kwaliteit van deze begeleiders door hen scholing aan te bieden gedurende meerdere dagdelen.

Voorzieningen

De HvA opleiding ligt fysiek naast het AMC, hetgeen de samenwerking tussen beide faciliteert. De faciliteiten voor docenten en studenten beoordeelt het auditpanel als voldoende. De IT-voorzieningen zijn adequaat. Een belangrijke plaats voor het oefenen van praktijkvaardigheden vormt de praktijkruimte *Polifysiek*, het praktijkhuis (volledig ingerichte woning waarin studenten kunnen oefenen met patiënten in de thuissituatie) en het *Skills-Lab*. Docenten beschikken over een werkplek tussen twee klaslokalen in, waardoor studenten direct docenten kunnen raadplegen. Voor haar studenten en docenten heeft de opleiding een fysieke omgeving gecreëerd waar partijen uit onderwijs en de beroepspraktijk elkaar ontmoeten, onderzoek uitvoeren en de resultaten uit onderzoek delen.

Studenten beschikken per leerlijn over een digitale handleiding waar zij zowel organisatorische als inhoudelijke informatie terug kunnen vinden. Studieresultaten treffen studenten aan in een studenteninformatiesysteem. Studenten geven aan dat de informatievoorzieningen en de roostering verbetering behoeven.

Weging en Oordeel

Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als goed gelet op de volgende overwegingen. De opleiding beschikt over een curriculum dat aansluit bij ontwikkelingen in het vakgebied en waarbij de opleiding gekozen heeft voor duidelijk te onderscheiden leerlijnen en daarbij passende werkvormen. De inrichting van de *Communities of practice* is een waardevol initiatief (zie ook de bijlage bij dit rapport), evenals de inzet van *blended learning* dat past in een trend om digitale media te gebruiken bij studieonderdelen waar deze toegevoegde waarde hebben. Tot de werkvormen behoort verder de stage die door de groei van het aantal studenten om permanente aandacht vraagt. Het team docenten beschikt over goede kwalificaties, zowel wat hun kennis van de theorie als wat hun praktijkkennis en vaardigheden betreft. De voorzieningen waaronder het *Skills-lab* en *Polifysiek* zijn goed, de informatievoorziening en de roostering behoeven nog verbetering.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Uitgangspunten

Tot de toetsvormen die de opleiding hanteert behoren: kennistoetsen, vaardigheidstoetsen, presentaties, praktijkopdrachten en onderzoeksoopdrachten. In de eerste twee studiejaar ligt de nadruk op afzonderlijke kennis- en vaardigheidstoetsen. In de tweede helft van de studie ligt het accent op integratieve, meer diepgaande toetsen en vindt competentiebeoordeling plaats waarbij de student aantoont dat hij of zij de kennis en vaardigheden uit de eerste twee studiejaar beheerst (zie hierna). Binnen de verschillende leerlijnen gebruikt de opleiding verschillende toetsvormen en beoordeelt studenten individueel of op groepsniveau. Om studenten te stimuleren om regelmatig te studeren, heeft de opleiding 'actieve participatie' ingevoerd voor alle studieonderdelen in de eerste twee studiejaar.

Betrokkenen bij toetsing

Docenten, werkveld, medestudenten en studenten hebben allen een rol bij het toetsen en beoordelen. Bij het ontwerpen van toetsen zijn telkens minimaal twee docenten betrokken. Zij bepalen de inhoud en de vorm mede op basis van de aard van de te toetsen eindkwalificatie. Zij zijn tevens betrokken als beoordelaar en/of assessor. Ook ontwerpen zij beoordelingsformulieren en antwoordmodellen en zijn zij betrokken bij het opstellen en onderhouden van de toetsmatrijzen. De opleiding wil de toetsdeskundigheid voor haar docenten verder vergroten door alle docenten een didactische scholing te laten volgen rond de BKE (basiskwalificatie examinering).

Stagebegeleiders en andere partijen uit het relevante werkveld zijn eveneens betrokken bij de beoordeling van studenten. Zij zijn medebeoordelaar van stages en betrokken bij het vaststellen van de beoordelingscriteria. Zij letten met name op de '*standards of good practice*', zoals door de beroepsgroep geformuleerd, voldoende zichtbaar zijn. Sinds enkele jaren maakt de opleiding bij de integratieve beoordelingsmomenten gebruik van stagebegeleiders die door de HvA geschoold zijn als assessor.

Studenten vervullen de rol als medebeoordelaar, met name bij vaardigheidstoetsing en bij de toetsing van projectopdrachten. Het gaat vooral om het geven van wederzijdse feedback waarbij zij tevens letten op hun eigen inbreng en de inbreng van andere studenten op het terrein van betrokkenheid/participatie, probleemoplossend vermogen, samenwerking en communicatie.

Binnen de kaders van professionalisering en reflectie, verwacht de opleiding van iedere student dat deze zichzelf kan beoordelen tegen de achtergrond van het competentieprofiel van de opleiding. De student brengt de eigen ambities, leer- en werkstijl en eigen ontwikkeling in kaart. De opleiding reikt daartoe haar studenten verschillende instrumenten aan, waaronder het digitale portfolio.

Toetskwaliteit

De opleiding heeft de facetten betrouwbaarheid en transparantie voldoende uitgewerkt.

De opleiding beoordeelt iedere student aan de hand van een beoordelingsmodel dat rechtstreeks is afgeleid van de eindkwalificaties. Hierin zijn de kerntaken, beroepshandelingen, dilemma's en kritische situaties verwerkt. Het beoordelingsmodel is afgestemd met de examencommissie van de opleiding.

Het auditpanel heeft verschillende toetsen bestudeerd. Het oordeel van het panel laat zich als volgt samenvatten:

- *Variatie*. Inhoudelijke vakken: voldoende op kennis en toepassing van vakrelevante concepten en casusvragen. Er is sprake van relatief veel kennistoetsen. Ook vindt toetsing plaats op basis van relevante praktijk- en stageopdrachten.
- *Complexiteit*. De bestudeerde kennistoetsen zijn wat diepgang betreft op hbo-bachelorniveau. De complexiteit van de vragen mag in de latere studie jaren hoger: dan kan de opleiding met name meer toetsen op inzicht. De *multiple choice* vragen met twee antwoordmogelijkheden verdienen in dit verband heroverweging.
- *Beoordelingswijze*. Er is altijd sprake van een individuele beoordeling, *daarnaast* is er soms óók sprake van een groepsbeoordeling (bijvoorbeeld bij groepsproducten).
- *Correctie*. De beoordelingscriteria zijn voldoende helder.

Het auditpanel stelt daarnaast vast, dat de toetsen duidelijk gericht zijn op de belangrijkste onderwerpen binnen het vakgebied oefentherapie, waarbij de opleiding de praktijkcomponent nadrukkelijk meeneemt bij het toetsen. Zij zijn valide en betrouwbaar.

Integratief beoordelingsinstrument

Het 'integratief beoordelingsinstrument' is een belangrijke toetsvorm van de opleiding. De student toont dan aan, op basis van beroepstaken en kritische situaties, in welke mate hij of zij competent professioneel gedrag vertoont. Het vormt daarmee een ijkmoment voor zowel de student als de docent.

In het vierjarig toetsprogramma zijn twee integrale beoordelingsinstrumenten opgenomen in de basisfase en twee in de hoofdfase. De toetsvorm die de opleiding voor het integratief beoordelingsinstrument kiest is het portfolio-assessment. Dit assessment bestaat uit het samenstellen van een portfolio en het voeren van een gesprek. De student licht daarbij zijn professioneel gedrag toe aan de hand van bewijsstukken in het portfolio en levert een verantwoording van zijn handelen. Het auditpanel stelt vast dat deze toetsvorm duidelijk is vormgegeven en passend is voor de opleiding en het beroep waar theorie en praktijk dicht bij elkaar liggen. De opleiding heeft de kwaliteitscriteria voor toetsen: validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en leer- en feedbackfunctie duidelijk geoperationaliseerd voor de portfolio-assessments.

Beoordelingssystematiek

De afstudeerstage beoordeelt de opleiding binnen de kaders een 'integratief beoordelingsmoment' waarbij zij de door de student verworven eindkwalificaties geïntegreerd toetst. De student toont dan aan dat hij of zij functioneert als oefentherapeut op hbo-bachelorniveau en dat hij of zij zijn of haar handelen kan verantwoorden op basis van *evidence based practice*. De beoordelingsystematiek/-wijze van de afstudeerdossiers verdient nog aandacht, met name wat betreft de volledigheid van de onderbouwing van zowel positieve als negatieve beoordelingen. De beoordelaar moet nauwkeurig beschrijven waarom hij of zij vindt dat de student een bepaalde kwalificatie wel/niet behaald heeft. Alleen op deze wijze is volgens het auditpanel een nauwkeurige en (ook voor externe beoordelaars) goed traceerbare beoordeling van verschillende onderdelen van de eindwerken mogelijk.

De beoordelingsformulieren van de bachelor thesis waren niet altijd volledig ingevuld door de beoordelaars. Zoals eerder aangegeven kan de opleiding ook op deze formulieren expliciet vermelden welke eisen bij een kwalificatie behoren. Uit de beoordelingsformulieren is niet goed op te maken op welke gronden het oordeel van onvoldoende op sommige punten uiteindelijk is bijgesteld naar voldoende.

De opleiding geeft aan een verdere kwaliteitsverbetering op dit punt na te streven om tot een meer transparante en daarmee controleerbare wijze van toetsen te komen. Een aanzet daartoe heeft het auditpanel bestudeerd en daaruit blijkt dat de opleiding dit aspect hoog op de agenda houdt.

Examencommissie en toetscommissie

De organisatie en de kwaliteitsborging van toetsing zijn verbeterd door de instelling van één facultair-breed opererende examencommissie. Deze ziet toe op de kwaliteit van de toetsen en het afstuderen van studenten. Zij neemt steekproeven van het gerealiseerde eindniveau in eindwerkstukken en afstudeerstages. Sinds dit studiejaar ondersteunen een faculteits-toetscommissie en opleidingsgebonden toetskamers de examencommissie bij haar werkzaamheden. Zo controleert de toetscommissie de toetsmatrijzen en toetst zij steekproefsgewijs de toetsen. Iedere toets analyseert zij één keer in de vijf jaar achteraf, hetgeen kan leiden tot een aanpassing van de lesinhoud en van de betreffende toetsmatrijs. Het auditpanel stelt vast dat de examencommissie en toetscommissie hun werkzaamheden adequaat uitvoeren. De leden van beide commissies zijn voldoende toegerust voor hun taak.

De examencommissie wijst jaarlijks examinatoren aan. Externe assessoren zijn altijd opgeleid als assessor, een deel van hen is tevens gecertificeerd als assessor. Voor het beoordelen van afstudeerwerken geldt als aanvullende eis dat de beoordelaar minimaal over een mastergraad beschikt.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding beschikt over een examen- en een toetscommissie die voldoende zijn toegerust voor hun taak en deze ook naar behoren uitvoeren. De door de opleiding gehanteerde toetssystematiek is inzichtelijk en op orde. De toetsen zijn op hbo-bachelorniveau en zij zijn valide en betrouwbaar. Het 'integrale toetsinstrument' is een geschikte toetsvorm om zowel de vakinhoudelijke kennis als het vaardighedeniveau van de student te bepalen.

De beoordelingssystematiek verdient nog aandacht en kan nauwgezetter. De transparantie en de beoordeling van het eindniveau (afstudeerstage en thesis) vormen nog een aandachtspunt. Op dit punt heeft de opleiding de eerste stappen gezet voor verbeterbeleid. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als voldoende.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Structuur afstuderen

De afstudeerfase bestaat uit twee onderdelen: de afstudeerstage en het praktijkonderzoek dat leidt tot de bachelor thesis. De student start met zijn afstuderen in het vierde studiejaar vanuit een persoonlijk opleidingsplan dat gerelateerd is aan de kernstage in het derde studiejaar. De student heeft tijdens deze stage een voor hem onbekende patiënt behandeld en daarbij feedback gekregen op zijn handelen van zowel een medestudent als van een praktiserend oefentherapeut. De student verwerkt deze feedback in zijn persoonlijk opleidingsplan waarin hij of zij tevens beschrijft welke activiteiten hij of zij nog neemt om te kunnen afstuderen. In de afstudeerstage in het laatste studiejaar toetst de opleiding of de student de eindkwalificaties heeft bereikt.

De bachelorthesis kan betrekking hebben op een praktijkonderzoek dat de student uitvoert in het werkveld of binnen de kaders van het lectoraat. Eindproducten die studenten leveren hoeven overigens niet per se een onderzoek te zijn, maar kunnen ook betrekking hebben op de ontwikkeling van een beroepsproduct. Studenten schrijven in duo's een 'projectidee' dat docenten na een *pitch* door beide studenten beoordelen. Vervolgens schrijven zij een projectvoorstel en werken samen aan hun onderzoek, schrijven de thesis bestaande uit een artikel en een beroepsproduct. Om te garanderen dat beide studenten een evenredige bijdrage leveren aan de thesis, verlangt de opleiding een procesverslag en een individuele posterpresentatie waarbij de student aantoont over de vereiste eindkwalificatie te beschikken. De beoordeling gebeurt door twee bevoegde examinatoren die niet bij de begeleiding betrokken waren.

De opdrachtgever voor de thesis uit het werkveld, heeft een adviserende rol bij de beoordeling ervan. De opleiding blijft verantwoordelijk voor het eindoordeel. Een student gaf in zijn bachelorthesis aan, dat de begeleiding door de opdrachtgever en de docent begeleider uit de praktijk niet altijd synchroon liepen. In een andere thesis gaf de opdrachtgever ook na een herkansing en tweede beoordeling aan dat het eindproduct niet aan de verwachtingen voldeed. Een goede communicatie tussen opdrachtgever, student en opleiding, waarvan de resultaten zijn vastgelegd, is dan ook een punt van aandacht.

Het werken in duo's verantwoordt de opleiding door erop te wijzen dat studenten op deze wijze leren samen te werken (overigens werken studenten al vanaf het eerste studiejaar samen), elkaar feedback te geven, een hoger afstudeerniveau te bereiken en dat dit passend is binnen de kaders van de reflectieve beroepsbeoefenaar en gezondheidsbevorderaar. Het auditpanel kan zich in deze redenering vinden, waarbij de opleiding permanent aandacht heeft voor meeliftgedrag.

Oordeel werkveld over afgestudeerden

Het werkveld geeft aan tevreden te zijn over het niveau van afgestudeerden. Uit recente posterpresentaties van theses gaven opdrachtgevers aan dat zij het niveau ervan als 'hoog' kwalificeerden. Ook de collega-opleiding Oefentherapie-Cesar in Utrecht heeft de beroepsrelevantie van de theses onderstreept.

Het auditpanel stelt vast dat verreweg de meeste afgestudeerden in het voor hen relevante werkveld, de gezondheidszorg, terechtkomen. Bijna 90 procent werkt in een hoger paramedisch beroep. Uit een onderzoek in 2014 blijkt dat 63 procent van de afgestudeerden van oordeel is dat de opleidingsrichting goed tot zeer goed aansluit op hun baan. De helft werkt in loondienst, de rest als zelfstandige. Een beperkt aantal studenten stroomt door in een masteropleiding. De minor *Science* van de HvA is een doorstroomminor naar het masteronderwijs. Studenten die deze minor succesvol afronden, kunnen doorstromen naar de master *Evidence based practice* in het AMC. Het is de ambitie van de opleiding tot Oefentherapeut om in 2018 15 procent van de studenten die de opleiding hebben afgerond te laten doorstromen naar een master. Het auditpanel merkt op dat het alumni beleid meer aandacht verdient: de opleiding kan afgestudeerden nauwer betrekken bij de opleiding.

Oordeel eindwerken

Het auditpanel heeft voorafgaand aan de audit de afstudeerproducten bestudeerd van studenten. Het betrof zowel afstudeerverslagen als theses. Deze zijn vervolgens verdeeld onder de drie auditoren.

Afstudeerstage

De studenten stellen duidelijke leerdoelen op en maken zeer uitgebreide reflectieverslagen. De feedback van de stagebegeleider komt daarin goed uit de verf. De mate van begeleiding, de interactie met de opleiding en het resultaat daarvan zijn minder goed uit de eindwerken af te leiden. In de afstudeerstage worden ook een of meer praktijkproducten opgeleverd. De beoordeling van praktijkproducten door de praktijkhouder is weinig kritisch. Het auditpanel stelt vast dat de door haar bestudeerde afstudeerstages het hbo-bachelorniveau representeren.

Bachelorthesis

Het schrijven van de bachelor thesis gebeurt op basis van een opdrachtgever uit de praktijk en verloopt via een vast stappenplan. Evenals bij de producten van de afstudeerstage is de bijdrage van/de interactie met de opleiding in het leerproces tijdens het vervaardigen van de bachelor thesis niet goed uit de stukken op te maken. De aspecten statistische analyse en spelling en grammatica, verdienen meer aandacht tijdens de begeleiding, evenals het screenen van de volledigheid van de door de student gepresenteerde informatie. Het auditpanel stelt vast dat de door haar bestudeerde bachelortheses het hbo-bachelorniveau representeren.

Weging en Oordeel

De opleiding beoordeelt het door de student bereikte eindniveau door zowel de praktijk- (afstudeerstage) als de theoriecomponent (bachelorthesis) daarin te betrekken. Het auditpanel beschouwt de wijze waarop de opleiding dit heeft uitgewerkt als relevant. De door haar bestudeerde afstudeerstages en de bachelorthesis zijn op hbo-bachelorniveau met als aantekening dat spelling en de statistische component een aandachtspunt vormen. Het werkveld is tevreden over het afstudeerniveau van studenten. Het auditpanel beoordeelt standaard 4 als voldoende.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck van de Hogeschool van Amsterdam is een hbo-opleiding die gekenmerkt wordt door een theorie- en een praktijkcomponent in het relevante werkveld. De opleiding hanteert een set eindkwalificaties die wat inhoud en niveau betreft werkveldconform zijn. Zowel de kennis- als de vaardigheidscomponent is herkenbaar in het curriculum verwerkt. Internationalisering is nog een aandachtspunt. Het docententeam is toegerust om de studieonderdelen te verzorgen, de begeleiding is op onderdelen nog een punt van aandacht. De fysieke omgeving van de opleiding is adequaat en uitnodigend voor docenten, studenten en werkveld. De examencommissie is duidelijk gepositioneerd en neemt het haar toebedeelde takenpakket serieus. De wijze van beoordeling van de eindproducten is een punt van aandacht. Het niveau waartoe deze opleiding opleidt is bachelorwaardig en het werkveld onderschrijft dit. Al met al voor het auditpanel reden de opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck te kwalificeren als een opleiding op hbo-bachelorniveau.

Voor het Bijzonder kenmerk '*Communities of practice*' geldt, dat dit voor de opleiding in het algemeen en voor studenten, docenten en werkveld in het bijzonder, een belangrijk initiatief vormt om te komen tot een verdere professionalisering en verwetenschappelijking van het vakgebied. Het 'Bijzonder kenmerk' kan wat het auditpanel betreft worden toegekend.

Aanbevelingen

Hierna volgt een aantal aanbevelingen van het auditpanel aan de opleiding. Het auditpanel adviseert de opleiding om:

1. duidelijke criteria en een werkwijze te formuleren over de wijze waarop zij de kwaliteit van de stagebegeleiding borgt in geval van een buitenlandstage, in het bijzonder in landen waar het beroep van Oefentherapeut-Mensendieck niet gangbaar is.
2. een portfolio voor studenten te overwegen met (elektronische) tabbladen om de structuur ervan inzichtelijker te maken en het eindresultaat beter voor het voetlicht te laten treden.
3. haar profilering ten opzichte van de Utrechtse opleiding Oefentherapie en ten opzichte van het vakgebied fysiotherapie of andere professionals die zich richten op het menselijk bewegen duidelijker te communiceren.
4. *rubrics* te ontwikkelen voor de beoordeling van de eindwerken en zorg te dragen voor de volledige invulling en onderbouwing van eindwerken.

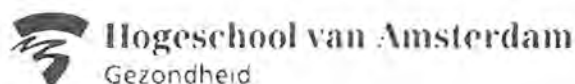
BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Hogeschool van Amsterdam hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	v
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	g
Standaard 3. Toetsing	v
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	v
Algemeen eendoordeel	V

BIJLAGE II Auditprogramma

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding tot Oefentherapeut Mensendieck, Hogeschool van Amsterdam.

Datum locatiebezoek: 5 april 2016.

Hogeschool van Amsterdam
Faculteit Gezondheid
Opleiding Oefentherapie

Visitatie accreditatie Oefentherapie 5 april 2016

Overzicht programma

Tijd	Lokaal	Activiteit	Wie
08.15 - 08.30	B2.06 Gastvrouw: Els en Olga	Inloop & ontvangst panel	- Panel - Bart Visser - Greet Gevers - Netty Winters
08.30 - 09.15	B2.04 (kamer Wilma)	Intern overleg panel	Panel onderling
09.15 - 09.30	B2.04	<i>De opleiding in vogelvlucht I</i>	Introductie opleiding PPT - Netty Winters - Greet Gevers
09.30 - 10.00	<i>Skillslab</i> Praktijkhuis Studielandschap Docentenkamer	<i>vervolg</i> <i>De opleiding in vogelvlucht I</i>	Rondleiding - Greet Gevers - Annemarie Waal
10.00 - 10.45	B2.04	Management opleiding Oefentherapie	1. Prof. dr. Wilma Scholte op Reimer, decaan Faculteit Gezondheid 2. Dr. Bart Visser, opleidingsmanager, lector 3. Greet Gevers, teammanager, HRM/Financiën 4. Netty Winters MSc., hoofd opleiding
10.45 - 11.45	B2.04	Docenten	1. Sarah Dankers, MSc 2. Annemarie Waal, MSc 3. Dr. Margreet Wortman 4. Marja Joosten, MSc 5. Willemijn Langkamp, MSc in opleiding 6. Ciska van Ravenswaaij, B of Health 7. Manon Wentink, MSc
11.45 - 12.00	B2.04		Panel onderling
12.00 - 12.30	B2.04	Examencommissie	- Edwin Boogaard, voorzitter examencommissie Faculteit Gezondheid - Ingrid van Duijvenbode MSc, lid examencommissie Faculteit Gezondheid - Marike de Ruiter MSc, voorzitter toetscommissie Faculteit Gezondheid - Marleen Post MSc, lid toetscommissie Faculteit Gezondheid, voorzitter toetskamer Oefentherapie - Monique Bak MSc, lid toetskamer Oefentherapie - Paul Voorn MSc, lid toetskamer Oefentherapie
12.30 - 13.15	B2.04 - B2.06	Lunch en intern overleg	Panel onderling, open spreekuur (1)
13.15 - 14.00	B2.04	Studenten	1 ^e jaar: - Merlijn Baartman - Rosanna Proost 2 ^{de} jaar:

			<ul style="list-style-type: none"> - Tessa van der Zwaard - Shannon Adema <p>3^e jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Timothy Pawironadi - Margot Dede <p>4^e jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Berber Nauta <p>Maatwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dagmar van Motman
14.00 - 14.30	Lounge	<i>De opleiding in vogelvlucht II</i>	<p>Presentaties CoP verschillende studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Daniëlle Halsema samen met Sterre Veldhuis → Dans - Johanneke Pulles samen met Liset Rietmann → Cordaan/Amsta - Sarah Dankers <p>Open spreekuur (2)</p>
14.30 - 15.15	B2.04	Werkveld & Alumni	<ul style="list-style-type: none"> - Gerda Konijn - Mariska Kersen – Mooren - Fleur Beemster - Laura Visser - Cherany de Kraa - Gino Brouwn/Bas Lanser
15.15 - 15.30	B2.04	Pauze	
15.30 - 16.00	Rondleiding Polyfysiek	<i>De opleiding in vogelvlucht III</i>	<p>Onderwijs Onderzoek & Patiëntenzorg</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dr. Bart Visser - Paul Keessen - Nick van der Burgh en Genève Franken (thesis student)
16.00 -16.45	B2.04	Onderzoek in het onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - Dr. Bart Visser - Dr. Annieck Timmerman - Tessa Dadema, MSc - Paul Keessen, MSc - Dr. Daniël Bossen
16.45 -17.30	B2.04	Intern overleg	Panel onderling
17.30 -18.00	D.158	Terugkoppeling	Panel + gehele team + Decaan Belangstellenden FG en studenten Oefentherapie
18.00	Omloop	Borrel	Allen: studenten en team

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht/aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel.
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar.
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende afstudeerproducten van de voltijdstudenten bestudeerd⁸. Wij merken op dat het auditpanel van acht studenten portfolio's en van acht studenten thesissen heeft bestudeerd. Van vier studenten heeft het auditpanel *beide* producten bestudeerd waardoor het aantal studenten in onderstaand overzicht op $(8+8)-4=12$ uitkomt.

	Studentnummer
1	500629358
2	500621091
3	500601468
4	500638791
5	500618078
6	500619873
7	500648477
8	500636096
9	500652285
10	500643545
11	500727534
12	500534344

⁸ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Naam (inclusief titulatuur)	Rol (voorzitter / lid / student-lid)	Domeindeskundig
R.J.M. van der Hoorn	Voorzitter	nee
Prof. dr. T.P.M. Vliet Vlieland	Lid	ja
Prof. dr. C.P. van der Schans	Lid	ja
Prof. dr. P.R.J. Simons	Lid (t.b.v. bijzonder kenmerk)	ja
M. Wicherson	Studentlid	nee

Secretaris en coördinator

Drs. G.W.M.C. Broers	Secretaris	Gecertificeerd 2010
Mevr. S.M.P. Oostrom	Logistiek coördinator	Gecertificeerd 2010

Korte functiebeschrijving van de panelleden

1	De heer Van der Hoorn is directeur van Hobéon en treedt veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
2	Prof. dr. Van der Schans is hoogleraar revalidatiegeneeskunde in het bijzonder de paramedische zorgverlening bij het Universitair Medisch Centrum Groningen. Daarnaast is hij lector <i>Health Care and Nursing</i> bij de Hanzehogeschool.
3	Prof. dr. Vliet Vlieland is bijzonder hoogleraar Doelmatigheid van Revalidatieprocessen, in het bijzonder Fysiotherapie bij het LUMC. Hiernaast is zij research coördinator bij het Rijnlands Revalidatiecentrum en bij Sophia Revalidatie in Den Haag.
4	Prof. dr. Simons is werkzaam geweest als hoogleraar onderwijs- en opleidingspsychologie en als onderzoeksdirecteur pedagogiek en onderwijskunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Per 1 januari 2014 is hij met emeritaat bij de UU. Vanuit zijn bureau "Visie op leren" zet hij momenteel zijn werk voort.
5	De heer Wicherson is vierdejaarsstudent Oefentherapie Cesar bij de Hogeschool Utrecht. Hij is lid van de opleidingscommissie en TopClasser (Honourstraject binnen de Faculteit Gezondheidszorg).

Op 10 maart 2016 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding tot Oefentherapeut Mensendieck, van de Hogeschool van Amsterdam, onder nummer 004513.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

BIJLAGE V Bijzonder kenmerk 'Communities of practice'

De hbo-bachelor Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck van de Hogeschool van Amsterdam heeft bij haar visitatiedossier het verzoek ingediend voor de beoordeling van het bijzonder kenmerk 'Communities of practice'. Het auditpanel heeft de opleiding tijdens de beperkte opleidingsbeoordeling in april 2016 op dit bijzonder kenmerk beoordeeld op basis van de algemene criteria voor een bijzonder kenmerk zoals opgenomen in de beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van 19 december 2014 van de NVAO. Hierna geven wij een overzicht van onze bevindingen rond dit bijzonder kenmerk en sluiten af met een oordeel.

Achtergrond

De opleiding opteerde in eerste instantie voor een bijzonder kenmerk onder de naam 'Learning communities'. Bestudering van het dossier voorafgaand aan de audit en de gesprekken tijdens de audit sterkten het auditpanel in het voorstel aan de opleiding om de naamgeving van het bijzonder kenmerk breder te trekken tot 'Communities of practice'. Deze naamgeving sluit meer aan bij datgene waar de opleiding goed in is: een onderwijsconcept hanteren dat sterk praktijkgerelateerd is en centraal staat in het vierjarige curriculum. Binnen 'Communities of practice' werken studenten, docenten, onderzoekers en professionals uit het werkveld/werkgevers samen. Het concept van 'Communities of practice' is begin jaren 90 gepropageerd door de Amerikaanse sociaal antropologe Jean Lave en de Zwitserse theoretische pedagoog Etienne Wenger (een leerling van Lave) en vervolgens verder uitgewerkt in Wengers gelijknamige boek uit 1998.

Het concept van 'Communities of practice' keert telkens terug in het vierjarig curriculum van de opleiding, waarbij studenten vanaf het eerste studiejaar in aanraking komen met de beroepspraktijk. Zij werkt nauw samen met oefentherapeuten 'in het veld', met onderwijsorganisaties in de regio, met grote zorginstellingen in de regio zoals Cordaan, Amstia en met medewerkers van het Amsterdams Medisch Centrum (AMC). Zij deelt met laatstgenoemde grote zorginstelling een professionele voorziening onder de naam *Polifysiek* waar studenten in aanraking komen met patiënten afkomstig van vooral het AMC, hen behandelen en onderzoek kunnen uitvoeren. Daarmee beschikt de opleiding over een voor haar docenten en studenten inspirerende en toegankelijke fysieke locatie voor de 'Communities of practice'.

Beoordelingscriteria

Criterium 1: het bijzonder kenmerk is onderscheidend voor de instelling of opleiding in relatie tot relevante instellingen of opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs.

Bevindingen

Het bijzonder kenmerk 'Communities of practice' is onderscheidend op de volgende meest in het oog springende punten:

- Studenten participeren actief bij het verder ontwikkelen het vakgebied Oefentherapie, samen met docenten, onderzoekers en professionals uit het werkveld, werken met patiënten en voeren onderzoek uit.
- Studenten worden door de opleiding betrokken bij het meedenken over de beste invulling van nieuwe functies en over de veranderingen van managementrollen.

Daarnaast:

- spelen studenten een belangrijke rol bij de onderzoeken naar valpreventie, naar arbeid en gezondheid en bij het verder vormgeven aan 'Communities of practice'. Bevindingen uit onderzoek vloeien terug in het onderwijs via de 'Communities of practice'.
- analyseren studenten problemen, bedenken oplossingsstrategieën en ontwikkelen interventies door middel van een dialoog met docenten, onderzoekers en zorgprofessionals uit het werkveld.
- werken studenten aan hun interprofessionele vaardigheden door al tijdens hun opleiding samen te werken met hbo- en wo-studenten die afkomstig zijn van de hbo-opleidingen Ergotherapie, Fysiotherapie, Verpleegkunde en de wo-opleiding Geneeskunde.

De opleiding heeft het concept rond 'Communities of practice' volgens het auditpanel voldoende doordacht en bij het opzetten en de verdere invulling ervan zorgvuldig aandacht besteed aan:

- het creëren van een fysieke omgeving die het mogelijk maakt dat partijen die deel uit maken van 'Communities of practice' elkaar ontmoeten, hier onderzoek uitvoeren en de resultaten van onderzoek delen.
- het werken aan realistische praktijkvraagstukken die een hoger leerrendement leveren dan het 'traditioneel' leren waarin slechts geleerd wordt met casuïstiek afgeleid van de beroepspraktijk.
- het gebruik maken van opleidingsspecifieke faciliteiten, waaronder het *skills-lab* en *Polifysiek*, die een realistische werkomgeving vormen en integraal deel uit maken van de opleiding. De hogeschool vergroot verder het succes van de 'Communities of practice' door ondersteuning te bieden wanneer de *Community* hierom vraagt, bijvoorbeeld bij het verder uitbouwen van de contacten met het AMC en bij het bepalen van de strategie.
- het zichtbaar maken van factoren die belemmerend zijn voor 'Communities of practice' en factoren die stimulerend zijn voor 'Communities of practice'. Kansen en bedreigingen zijn zorgvuldig in kaart gebracht.
- de opleiding hanteert sinds 2013 een handleiding voor de oprichting en begeleiding van 'Communities of practice'. Deze notitie is beschikbaar voor docenten, studenten en vertegenwoordigers uit het werkveld. In het docententeam vindt regelmatig het onderling gesprek over de werkwijze en ontwikkeling van 'Communities of practice' plaats. Thans is de nieuwe beleids- en borgingsnotitie 'Communities of practice' in de finale fase.

Het auditpanel is positief over het feit dat de opleiding de 'Communities of practice' ook een toekomstperspectief biedt en daarbij aandacht besteedt aan een mogelijke bijstelling van doelen en werkwijze en dit vervolgens terugkoppelt naar alle belanghebbende partijen.

Om expertise en kennis met onderzoeksinstituten en het werkveld te delen, zetten zowel opleiding als het lectoraat Oefentherapie in op de 'Communities of practice'. Uit de kritische reflectie, de onderliggende documenten, en de gesprekken tijdens de audit blijkt dat de opleiding blijvend inzet op een nauwe samenwerking met verschillende externe partners in de zorgketen en de wetenschap en met verwante opleidingen binnen de hogeschool. Het oplossen van praktijkproblemen en het verwerven van nieuwe kennis binnen de *Communities of practice* staan daarbij centraal. Een treffend voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen de opleiding en het AMC. Samen met zorgprofessionals van het AMC voeren studenten Oefentherapie onderzoek uit naar valpreventie bij patiënten met een verhoogd valrisico. Studenten hebben literatuuronderzoek uitgevoerd naar *evidence based* valpreventie en uitgezocht welk zorgaanbod voor deze groep patiënten geschikt is. Zij raadplegen daartoe professionals uit het werkveld, waaronder behandelende artsen en verpleegkundigen.

De verbinding tussen onderwijs, onderzoek en patiëntenzorg binnen de *'Communities of practice'* zorgt ervoor dat er telkens nieuwe vragen ontdekt en opgepakt worden die relevant zijn voor zowel de opleiding als de beroepspraktijk.

Zo leidt de opleiding studenten op tot professionals in de zorg die beschikken over analyserend vermogen en die in staat zijn om, samen met andere zorgprofessionals, een bijdrage te leveren aan praktijkgericht onderzoek (zie hierna), om de resultaten uit dit onderzoek toe te passen in de eigen beroepspraktijk en om het vakgebied verder te ontwikkelen.

Als positief beoordeelt het auditpanel de benoeming van de lector tot opleidingsmanager waardoor onderwijs en onderzoek in elkaars verlengde liggen. Om de *'Communities of practice'* op het terrein van onderzoek verder vorm te geven, heeft de lector een onderzoeksomgeving gecreëerd waarbij vanuit de opleiding docenten en studenten betrokken zijn. Om te participeren binnen de *'Communities of practice'* krijgen docenten binnen hun taakstelling voldoende ruimte.

Tijdens de auditgesprekken is gebleken dat het concept rond de *'Communities of practice'* over draagvlak beschikt bij zowel representanten van de opleiding als het beroepenveld, dat er sprake is van een open cultuur waarbij docenten en studenten elkaar stimuleren om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het vakgebied en dat het werkveld het belangrijk vindt om bij de opleiding betrokken te zijn. Zij gaven aan tevreden te zijn over afgestudeerden van de opleiding, omdat zij interdisciplinair hebben leren denken, over voldoende vakinhoudelijke kennis beschikken en inzicht hebben in het werkveld.

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding zich door het concept *'Communities of practice'* en de wijze waarop zij dit heeft uitgewerkt door hierbij studenten, docenten, onderzoekers en het werkveld te betrekken, duidelijk onderscheidt van andere hbo-opleidingen. Zij ontwikkelt zich steeds verder richting *evidence based* handelen, waarbij alle relevante partijen elkaar binnen de *'Communities of practice'* ontmoeten en een voldoende stimulerende omgeving aantreffen om het vakgebied verder te ontwikkelen.

Het auditpanel beoordeelt dit criterium als: **voldoet**.

Criterium 2: De gevolgen van het bijzonder kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van de relevante standaarden van het desbetreffende beoordelingskader.

Bevindingen

Het concept rond *'Communities of practice'* is in het curriculum van de opleiding terug te vinden. Zo laat het programma 2015-2016 in de drie studiefasen (basisfase, kernfase en afstudeerfase), ruimte voor veel praktijk en praktijkgerelateerde opdrachten waarbij de *'Communities of practice'* een rol spelen. *'Beroepsvraagstukken'*, de *'BoKS knowledge & skills'* en *'Professioneel leren'* zijn gerelateerd aan de *'Communities of practice'*. Dit geldt eveneens voor de thema's waar de opleiding aandacht aan besteedt, zoals aan de doorontwikkeling van behandelrichtlijnen en groepsinterventies. De *'Communities of practice'* spelen hierbij nu maar ook in de toekomst een rol door de opleiding en praktijkbeoefenaren een platform te bieden om relevante informatie uit te wisselen en de opleiding vervolgens de mogelijkheid te bieden dit in te passen in het curriculum. Studenten onderzoeken patiënten, voeren metingen uit, verzamelen gegevens en schrijven een rapportage die niet alleen vertegenwoordigers van de opleiding maar ook beroepsbeoefenaren beoordelen. In het derde en vierde studiejaar besteedt de opleiding aandacht aan thema's rond professionalisering door studenten studieonderdelen aan te bieden rond intervisie en ethiek en *e-health*. Ook hierbij profiteert de opleiding van de samenwerkingspartners die deel uit maken van de *'Communities of practice'*.

Belangrijk vindt het auditpanel verder dat de opleiding binnen de kaders van de '*Communities of practice*' studenten gelegenheid biedt zich te bekwamen in onderzoek. Tijdens de opleiding volgen studenten verschillende studieonderdelen waarbij onderzoeksvaardigheden centraal staan. Het door studenten uitgevoerde onderzoek voeren zij vaak uit namens maar ook ten behoeve van oefentherapeuten. Studenten maken op deze wijze al vroeg in hun opleiding kennis met de beroepspraktijk en voeren onder begeleiding van docenten en oefentherapeuten onderzoek uit.

Het auditpanel heeft tijdens de audit aandacht besteed aan de faciliteiten die de '*Communities of practice*' mogelijk maken. Behalve het Praktijkhuis en het *Skills-lab* is dit het *Polifysiek*. Binnen '*Communities of practice*' vormt *Polifysiek* een fysieke omgeving waarbinnen docenten, studenten, onderzoekers vanuit onder andere het AMC, vertegenwoordigers van andere (para)medische opleidingen en het werkveld elkaar ontmoeten, daarbij onderzoek uitvoeren, data verzamelen en er over publiceren. In de '*Communities of practice*' heeft een seniordocent de rol van facilitator die het initiatief neemt tot ontmoetingen en communicatie en toeziet op een goed lopend leerproces voor alle deelnemende partijen en tevens een begeleidende rol vervult naar junior-docenten. Naast de senior-junior-begeleiding vindt -indien van toepassing- ook intervisie plaats tussen '*Community of practice*' facilitators, waarbij situaties waarbij de '*Community of practice*' problemen ervaart onderling worden besproken.

Het auditpanel is van oordeel dat het curriculum, de rol van het werkveld en de praktijkcomponent in de opleiding en de fysieke omgeving waarbinnen de opleiding gegeven wordt, aansluiten bij '*Communities of practice*'.

Het auditpanel beoordeelt dit criterium als: **voldoet**.

Criterion 3: Het bijzonder kenmerk is van wezenlijk belang voor het profiel van de instelling of de aard van de opleiding.

Bevindingen

De opleiding leidt studenten op tot paramedische zorgprofessionals op het terrein van het dagelijks bewegen in relatie tot gezondheid en kwaliteit van leven. Het bijzonder kenmerk draagt bij aan de realisering van deze hoofddoelstelling, met name gelet op (i) de intensieve relatie tussen de opleiding en het werkveld, (ii) de toegang tot de wetenschappelijk disciplines zoals gedragswetenschappen, bewegingswetenschappen en gezondheidswetenschappen, en (iii) de gelegenheid die de opleiding haar studenten biedt om vanaf de start van de opleiding kennis te maken met alle facetten van het vakgebied en om zich te bekwamen in alle aspecten van het vakgebied en daarbij ondersteuning te krijgen niet alleen van docenten maar ook van onderzoekers en beroepsbeoefenaren.

Door het werken binnen '*Communities of practice*' ontmoeten studenten beroepsbeoefenaren, krijgen zij al snel een goed beeld van het vakgebied en de beroepsmogelijkheden en vinden zij vervolgens gemakkelijk een plek in het werkveld, hetzij binnen een bestaande praktijk, hetzij als zelfstandig gevestigde beroepsbeoefenaar. Door deel te nemen aan '*Communities of practice*' ontwikkelen studenten niet alleen de relevante beroepsvaardigheden, maar beschikken zij tevens al over een netwerk in het beroepenveld en zijn zij op de hoogte van actuele (onderzoeks)thema's in het werkveld. Een belangrijk argument volgens het panel om deze '*Communities of practice*' te blijven ontwikkelen en om studenten hieraan deel te laten nemen.

Het auditpanel beoordeelt dit criterium als: **voldoet**.

Algemene conclusie

Het auditpanel adviseert de NVAO om het **bijzonder kenmerk toe te kennen**, gelet op de nauwe betrokkenheid van de praktijk en de onderzoekscomponent bij het realiseren van de '*Communities of practice*', de samenwerking tussen studenten, docenten, onderzoekers en praktiserende oefentherapeuten binnen de kaders van één onderwijssetting: de '*Communities of practice*', en gelet op de meerwaarde hiervan voor zowel studenten als docenten. Het auditpanel ziet de '*Communities of practice*' als een groeikern die kan uitgroeien tot *centers of excellence*, waarbinnen goede studenten zich verder bekwamen in het vakgebied en waarbinnen docenten de gelegenheid hebben zich verder te professionaliseren en waarbij voor hen de mogelijkheid bestaat om te promoveren.

**Strategische dienstverlener voor
kennisintensieve organisaties**

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 300
F (070) 30 66 370
E info@hobbeon.nl
I www.hobbeon.nl